

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
med kopia till li.rul.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande – Ökad tydlighet, stärkt samverkan – förutsättningar för framtidens utvecklingspolitik. Delbetänkande av SVESAM – utredningen för Sveriges sammanhållna utveckling (LI2025/01327)

Sammanfattning

Region Kronoberg har av Landsbygds- och infrastrukturdepartementet beretts tillfälle att avge yttrande över ovanstående remiss.

Region Kronoberg ser positivt på att utredningen har tillsatts och är i stort positiv till regeringens delbetänkande om regional- och landsbygdsutveckling.

Region Kronoberg instämmer med utredningens bedömning att varje nationell myndighet bör utformas på ett sätt som tydliggör hur myndigheten förväntas bidra till målen för den territoriella politiken.

Region Kronobergs medskick till utredningen är även att det är regionerna som bäst förstår platsens förutsättningar. Stödet bör utformas utifrån de behov regionerna ser för sitt territorium.

Ett medskick till den fortsatta utredningen är även att det finns en risk att alltför detaljerade nationella styrmedel, exempelvis i form av delmål som direkt omfattar regionerna, får en negativ påverkan på flernivåstyret. Alla nivåer har en viktig funktion och det behöver finnas en tilltro i systemet. Det är viktigt att staten tar ansvar för att skillnaderna mellan olika geografier inte blir för stora.

Region Kronoberg anser, som utredningen är inne på, att ansvarsfördelningen mellan regionerna och länsstyrelserna bör tydliggöras ytterligare. Flernivåstyret och dess betydelse önskar vi även generellt ska framgå tydligare i slutbetänkandet.

Region Kronoberg kan se fördelar med att regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken slås samman.

Region Kronoberg ser fram emot att ta del av slutbetänkandet.

Synpunkter

Region Kronoberg ser mycket positivt på att regeringen har tillsatt en utredning om den regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken. Vi uppskattar även

den dialog som sker inom utredningen. Utgångspunkten, att utgå från de övergripande värdena som utredningen bedömer är centrala för territoriell politik: *territoriell sammanhållning, effektiv och platsbaserad samordning och lokal och regional förankring* ser regionen är en bra ingång.

Det finns ett skarpt förslag i betänkandet som innebär att lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar från 1 juni 2026 ska förtydliga att en region ska samråda med företrädare för det civila samhällets organisationer och näringslivet i länet. Region Kronoberg tillstyrker författningsförslaget.

Utöver det nämnda lagförslaget innehåller delbetänkandet ett antal utgångspunkter och resonemang. Nedan lämnar Region Kronoberg yttrande på de som utifrån regionens perspektiv är centrala för det fortsatta arbetet med utredningen.

Ansvarsfördelning och styrning

I förordningen om regionalt utvecklingsarbete (2017:583) framgår det att ”när det är lämpligt ska myndigheterna i sin verksamhet i så stor utsträckning som möjligt ta hänsyn till regionala förutsättningar”. En skrivning som kan behöva skärpas upp. Region Kronoberg instämmer med utredningens bedömning (s.93) att varje nationell myndighet bör utformas på ett sätt som tydliggör hur myndigheten förväntas bidra till målen för den territoriella politiken. Regionen anser att det är angeläget att kontaktytorna mellan regionerna och de nationella myndigheterna stärks liksom att det finns en ökad statlig närvaro i hela landet. Att förstå det sammanhang som myndigheten ska arbeta för kräver närvaro.

Historiskt har den nationella politiken i hög grad fokuserat på satsningar i urbaniserade områden samt på stöd till tillväxtsvaga regioner. Kronobergs län är ett befolkningsmässigt mindre län med relativt god ekonomisk tillväxt, men med ett geografiskt läge utanför storstadsregionerna. Detta medför att länets behov och utmaningar lätt hamnar i skymundan, vilket i sin tur begränsar länets bidrag till den nationella tillväxten. Region Kronobergs ståndpunkt är att Sveriges och Europas konkurrenskraftigt stärks genom att varje region ges möjlighet att utveckla arbetssätt som tar sin utgångspunkt i regionens unika styrkor och utmaningar samt förutsättningar som finns på platsen.

Region Kronoberg håller med utredningen om att det inom politiken behöver finnas tydligt inslag av styrning som syftar till att motverka att skillnader mellan olika geografier blir alltför stora (s.106). Region Kronobergs medskick till utredningen är samtidigt att det är regional och lokal nivå som bäst förstår platsens förutsättningar. Det stöd och de verktyg som staten och dess myndigheter erbjuder bör utformas så att samtliga regioner, utifrån sina respektive förutsättningar, ges möjligheter att ta del av insatser och resurser. Det är även viktigt att aktörer ges större utrymme att pröva insatser i mindre skala.

Region Kronoberg förstår utredarens önskan om tydligare mål med ett sammanhållet system där mål, styrning och uppföljning är integrerade i en verksamhetslogik (s.104). Regionens medskick till den fortsatta utredningen är att det innebär en stor risk att alltför detaljerade nationella styrmedel, exempelvis i form av delmål som direkt omfattar regionerna, kan ge en negativ påverkan på flernivåstyret. Alla nivåer har en viktig funktion och det behöver finnas en tilltro i systemet till att alla nivåer bidrar till Sveriges och Europas utveckling. Regionernas politik behöver vara självständig med mandat att agera strategiskt för regionens utveckling. En stark nationell styrning påverkar även den regionala förankringen och det demokratiska inflytandet. Regionala utvecklingsstrategierna fyller syftet att ge en samlad och långsiktig riktning för territoriet och är en plattform för länets aktörer att samlas kring och utgå ifrån i sitt vidare arbete. Det är ett plattformsarbete som i många fall ger resultat långt senare. Flernivåstyret och dess betydelse samt beskrivning av den regionala och lokala självstyret önskar regionen generellt ska framgå tydligare i slutbetänkandet.

Region Kronobergs erfarenhet är att ett ökat territoriellt perspektiv i den regionala utvecklingsstrategin har stärkt det politiska engagemanget på regional och lokal nivå. Regionen vill skicka med att en väl förankrad nationell målbild och strukturbild, som samtliga aktörer i systemet kan ställa sig bakom, skulle tydliggöra och stärka den nationella nivåns prioriteringar.

Vidare välkomnar Region Kronoberg utredningens betoning av behovet av fler nationella analyser och uppföljningar av den territoriella politiken. Regionen vill dock framhålla en önskan att analyser av konsekvenser i större utsträckning bör genomföras *före* beslut om statliga satsningar än efter. Det får även inte komma att innebära en ökad byråkratisering.

En ny territoriell politik kräver samverkan

Region Kronoberg delar utredningens bedömning att den territoriella politiken i nuläget inte är tillräckligt sammanhållen (s.79) men att utmaningen som behöver lösas framför allt är sammanhållningen mellan myndigheterna. Regionen vill betona att det regionala utvecklingsansvaret fortsatt bör vara förlagt till regionerna. Region Kronoberg anser, som utredningen är inne på, att ansvarsfördelningen mellan regionerna och länsstyrelserna kan förtydligas ytterligare. En lagreglering som tydligt fastställer länsstyrelsernas roll som samordnande av myndigheter och regionernas roll som ansvariga för det regionala utvecklingsansvaret med ansvar för samordningen av ett brett spektrum av aktörer skulle bidra till en ökad tydlighet i uppdragen. Av demokratiska skäl är det angeläget att värna regionernas roll och ansvar, då besluten fattas av politiskt valda församlingar nära invånarna.

Regionen noterar att utredningen framhåller Leadermetoden som en inspirationskälla (s.123). Region Kronoberg instämmer i att metoden bidrar till värdefulla resultat på lokal nivå, särskilt kopplat till praktiskt genomförande. Inför slutbetänkandet finns det dock fler modeller att inspireras av ur ett regionalt

perspektiv. En metod som vi vill rekommendera er att inspireras av är *Partnerskap för regional innovation (PRI)* som syftar till att stärka regioners innovationskraft. Det är en metod som redan idag har en påverkan på regionerna och som strategiskt bygger på att mobilisera aktörer och utgå från platsen där utvecklingen ska ske.

Regional utvecklingspolitik och landsbygdspolitik – ett eller två politikområden?

Region Kronoberg anser att landsbygdsutveckling med fördel kan ses som en del i av det regionala utvecklingsuppdraget som åligger regionerna enligt lag. Regionen arbetar redan i dag med utveckling av olika typer av bygder i vårt territorium inom ramen för det regionala utvecklingsuppdraget, som exempelvis bredband, kommersiell service, och näringslivsutveckling utöver egna initiativ. Regionen ser med fördel att detta beskrivs tydligare i slutbetänkandet.

Regionen ser det som en styrka om slutbetänkandet tydligt beskriver och beaktar det bredare sammanhang som den regionala utvecklingspolitiken verkar inom. Detta bör utgöra grunden för att bedöma hur landsbygdspolitiken bäst kan komma till sin rätt i ett större helhetsperspektiv. Det främjar både den regionala utvecklingen och utvecklingen av landsbygden.

Även om finansiering inte omfattas av delbetänkandet vill Region Kronoberg betona att en förstärkning av landsbygdsutvecklingen och ett utökat regionalt ansvar förutsätter ökade ekonomiska resurser för att uppnå önskad effekt. Det är samtidigt viktigt att regionens utvecklingsuppdrag inte får trängas undan av en mer administrativ roll, såsom handläggning av landsbygdsstöd. Vidare behöver staten ompröva den urbana normen.

Barnrättsperspektiv

Prövning av barnets bästa ej aktuellt då beslutet inte påtagligt och direkt rör barn eller barn som närstående.